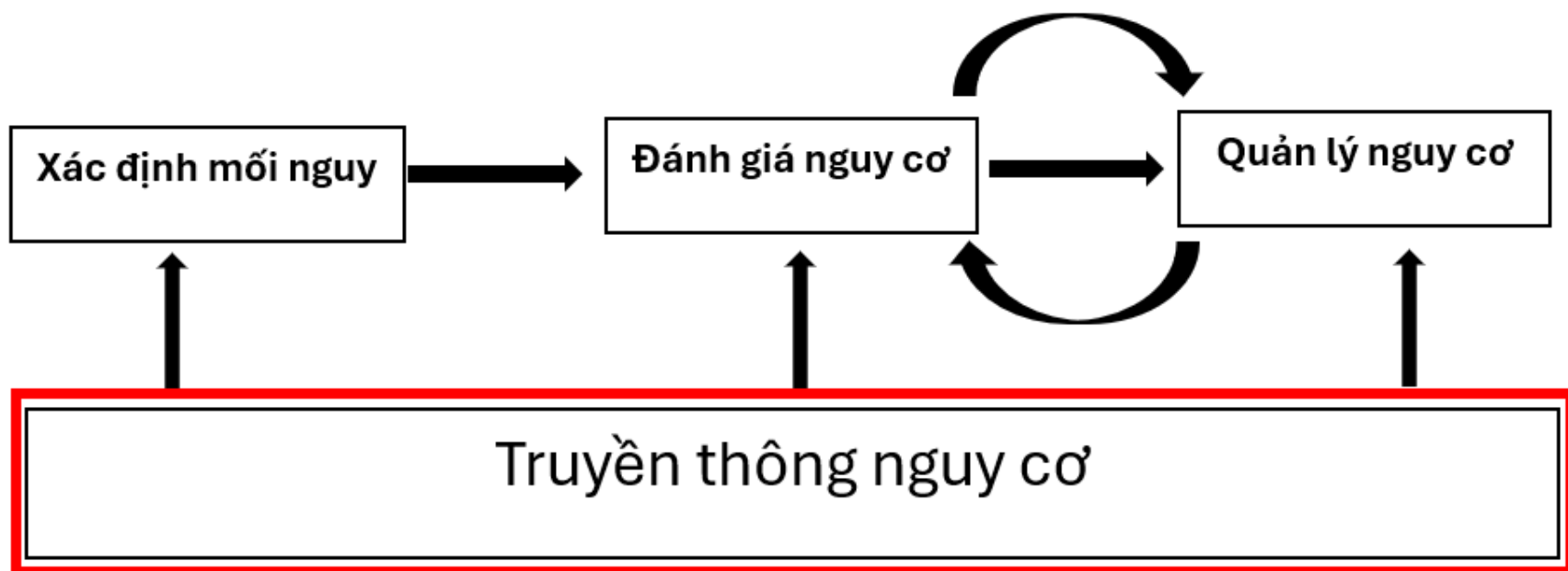

THỰC HIỆN TRUYỀN THÔNG NGUY CƠ TẠI VIỆT NAM

Hà Nội, ngày 19 tháng 02 năm 2025

Các thành phần trong Phân tích nguy cơ gồm: Xác định mối nguy, Đánh giá nguy cơ, Quản lý nguy cơ và Truyền thông nguy cơ

“Truyền thông nguy cơ” là gì?

Truyền thông nguy cơ đề cập đến việc trao đổi và cung cấp thông tin, hướng dẫn và quan điểm kịp thời giữa các chuyên gia hoặc cán bộ với những người phải đối mặt với các nguy cơ liên quan đến tính mạng, sức khỏe hoặc tình trạng kinh tế, xã hội của họ.

Mục tiêu của truyền thông nguy cơ là tất cả những người có nguy cơ có thể đưa ra các quyết định để giảm thiểu tác động của các nguy cơ như bùng phát dịch bệnh cũng như thực hiện các biện pháp phòng chống.

FAO đã xuất bản Hướng dẫn về Thông điệp Truyền thông Nguy cơ về vấn đề cúm A (H7N9).

WOAH/OIE có một chương riêng về truyền thông trong Bộ luật về Chất lượng Dịch vụ Thú y.

WHO có Hướng dẫn Thực địa về Truyền thông Hiệu quả truyền thông trong Trường hợp Khẩn cấp về Sức khỏe Cộng đồng.

Việt Nam:

Y tế: Theo IHR, truyền thông nguy cơ được coi là một yếu tố cơ bản trong quản lý bất kỳ trường hợp khẩn cấp nào về sức khỏe cộng đồng và mang lại sự tin tưởng trong quá trình xảy ra dịch bệnh

Thú y: Cục Thú y đã phát triển chiến lược truyền thông nguy cơ Một Sức Khỏe 2019 - 2023 tập trung chủ yếu vào các bệnh lây truyền từ động vật sang người cần ưu tiên nhất, thực hiện các khóa đào tạo truyền thông hỗ trợ các cán bộ thú y và y tế làm việc với cơ quan truyền thông đại chúng và người dân khi đáp ứng các nguy cơ y tế công cộng có nguồn gốc từ động vật

Phối hợp hoạt động truyền thông nguy cơ trong phòng, chống dịch bệnh động vật

Cấp	Cơ quan chịu trách nhiệm chính	Cơ quan phối hợp thực hiện	
		Ngành Nông nghiệp	Ngành Y tế, Thông tin
Trung ương	Cục Thú y	<ul style="list-style-type: none"> Cục Chăn nuôi Trung tâm Khuyến nông quốc gia Cơ quan quản lý CITES Cục Quản lý chất lượng nông lâm thủy sản 	<ul style="list-style-type: none"> Cục Y tế dự phòng Cục An toàn thực phẩm Vụ Truyền thông TĐKT Cơ quan Truyền thông trung ương
Tỉnh	Cơ quan quản lý chuyên ngành Thú y cấp tỉnh (Chi cục Thú y/Chi cục Chăn nuôi và Thú y)	<ul style="list-style-type: none"> Chi cục Quản lý chất lượng nông lâm thủy sản Chi cục Kiểm lâm Trung tâm Khuyến nông 	<ul style="list-style-type: none"> Trung tâm Kiểm soát bệnh tật, thuộc Sở Y tế Chi cục An toàn Vệ sinh thực phẩm Cơ quan truyền thông tỉnh
Huyện	Cơ quan quản lý chuyên ngành Thú y cấp huyện (Phòng Nông nghiệp, UBND huyện)	<ul style="list-style-type: none"> Trung tâm dịch vụ KT Nông nghiệp Hạt kiểm lâm 	<ul style="list-style-type: none"> Trung tâm y tế huyện Phòng Y tế thuộc UBND huyện Phòng Thông tin thuộc UBND
Xã	UBND xã (tổ/bộ phận Nông nghiệp)	<ul style="list-style-type: none"> Bộ phận khuyến nông chăn nuôi 	<ul style="list-style-type: none"> Trạm y tế xã Hệ thống truyền thanh cấp xã

Các bước thiết lập mạng lưới và xây dựng cơ chế phối hợp

Bước 1: Xây dựng/ hoàn thiện tổ chức mạng lưới truyền thông

Nhiệm vụ

1. Xác định nhóm truyền thông nội bộ (trong hệ thống thú y)
2. Xác định các cơ quan/cá nhân phối hợp (ngoài hệ thống thú y):
 - Trong ngành nông nghiệp (chăn nuôi, khuyến nông, kiểm lâm)
 - Các ngành khác (Y tế, Công thương)
 - Các tổ chức
 - Các cơ quan thông tin đại chúng

Bước 2: Xây dựng cơ chế phối hợp

Nhiệm vụ

1. Phân công và quy trách nhiệm cụ thể cho từng thành viên của nhóm truyền thông trong hệ thống thú y
2. Quy định những nội dung thông tin cần chia sẻ

Theo dõi, thu thập và xử lý thông tin về dịch bệnh động vật

Bước 1: Thu thập thông tin từ cộng đồng và phương tiện thông tin đại chúng

Hoạt động

- Theo dõi thông tin tại cộng đồng
- Theo dõi thông tin trên phương tiện thông tin đại chúng và trên mạng xã hội

Cơ quan/cá nhân chịu trách nhiệm

- Cấp xã và cấp huyện:
 - Nhân viên thú y xã
 - Nhân viên Trạm thú y/ Trung tâm Dịch vụ y thuật Nông nghiệp huyện
- Cấp trung ương và cấp tỉnh:
 - Lãnh đạo và chuyên viên các bộ phận chuyên môn liên quan tại Cục Thú y
 - Lãnh đạo và chuyên viên các bộ phận chuyên môn liên quan tại cơ quan quản lý chuyên ngành thú y cấp tỉnh

Bước 2: Xác minh thông tin

Hoạt động

- Xác minh trực tiếp ngay sau khi nhận được thông tin về dịch bệnh trên động vật từ cộng đồng (từ các cấp xuống địa phương cần được xác minh thông tin)
- Xác minh gián tiếp (điện thoại, email,...)

Cơ quan/cá nhân chịu trách nhiệm

- Cấp xã và cấp huyện:
 - Lãnh đạo UBND xã phụ trách Nông nghiệp
 - Lãnh đạo UBND huyện phụ trách Nông nghiệp
 - Lãnh đạo và nhân viên Trạm Thú y/ Trung tâm dịch vụ y thuật nông nghiệp huyện
- Cấp trung ương và cấp tỉnh:
 - Lãnh đạo và chuyên viên các bộ phận chuyên môn liên quan tại Cục Thú y
 - Lãnh đạo và chuyên viên các bộ phận chuyên môn liên quan tại cơ quan quản lý chuyên ngành thú y cấp tỉnh

Theo dõi, thu thập và xử lý thông tin về dịch bệnh động vật

Bước 3: Xử lý thông tin đã tiếp nhận

Hoạt động

- Nhận định/đánh giá nhanh thông tin
- Phân loại thông tin theo mức độ có thể gây dịch bệnh và hậu quả hoặc thông tin nhiễu, thông tin sai lệch
- Ra quyết định ứng phó truyền thông

Cơ quan/cá nhân chịu trách nhiệm

Người phụ trách truyền thông cấp trên (huyện, tỉnh, trung ương)

Bước 4: Hành động truyền thông đáp ứng

Hoạt động

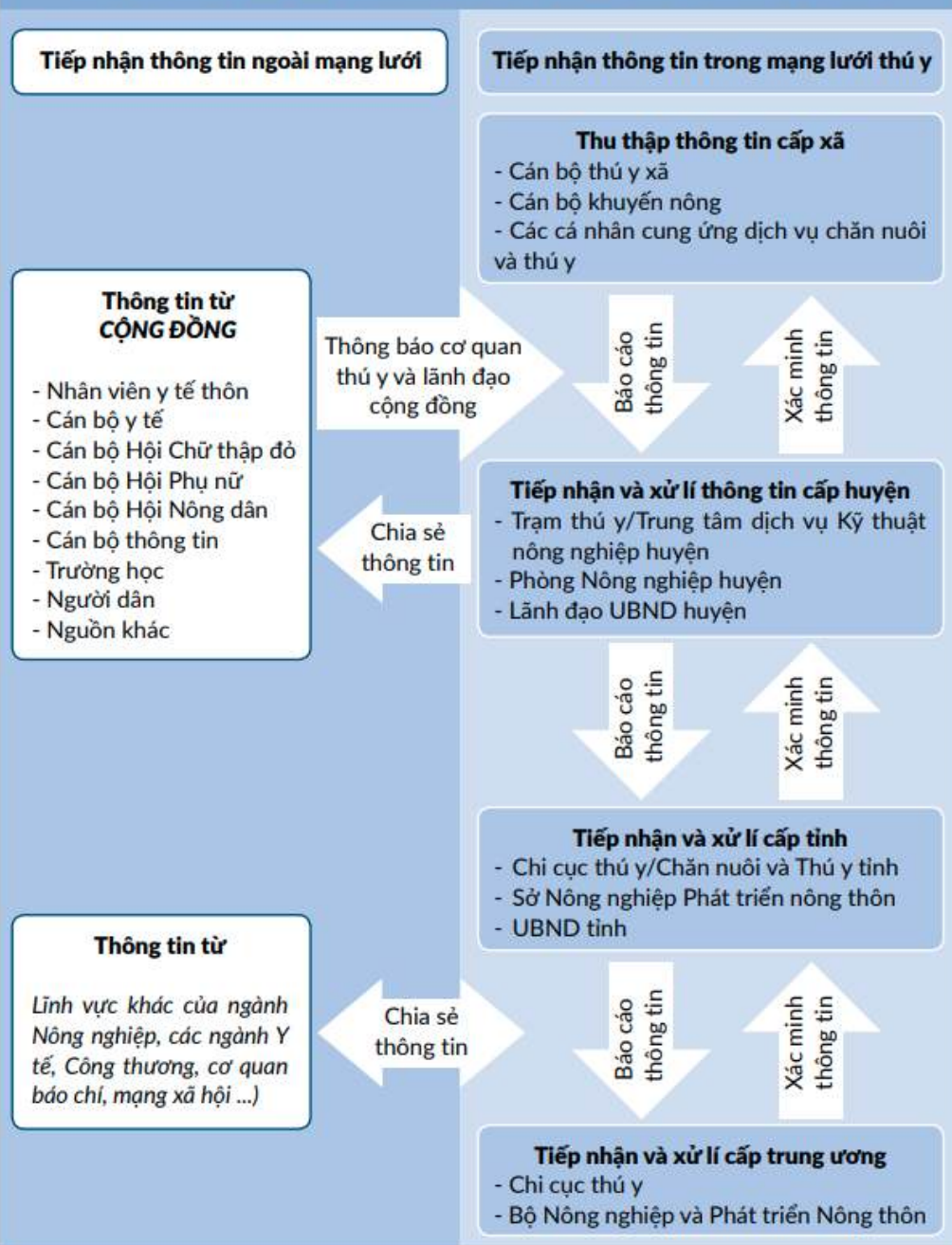
- Báo cáo
- Quyết định hình thức cung cấp thông tin và phản hồi thông tin
- Thực hiện các hình thức chia sẻ thông tin tới các cơ quan, tổ chức và/hoặc đính chính thông tin sai lệch và các hình thức truyền thông tới cộng đồng

Cơ quan/cá nhân chịu trách nhiệm

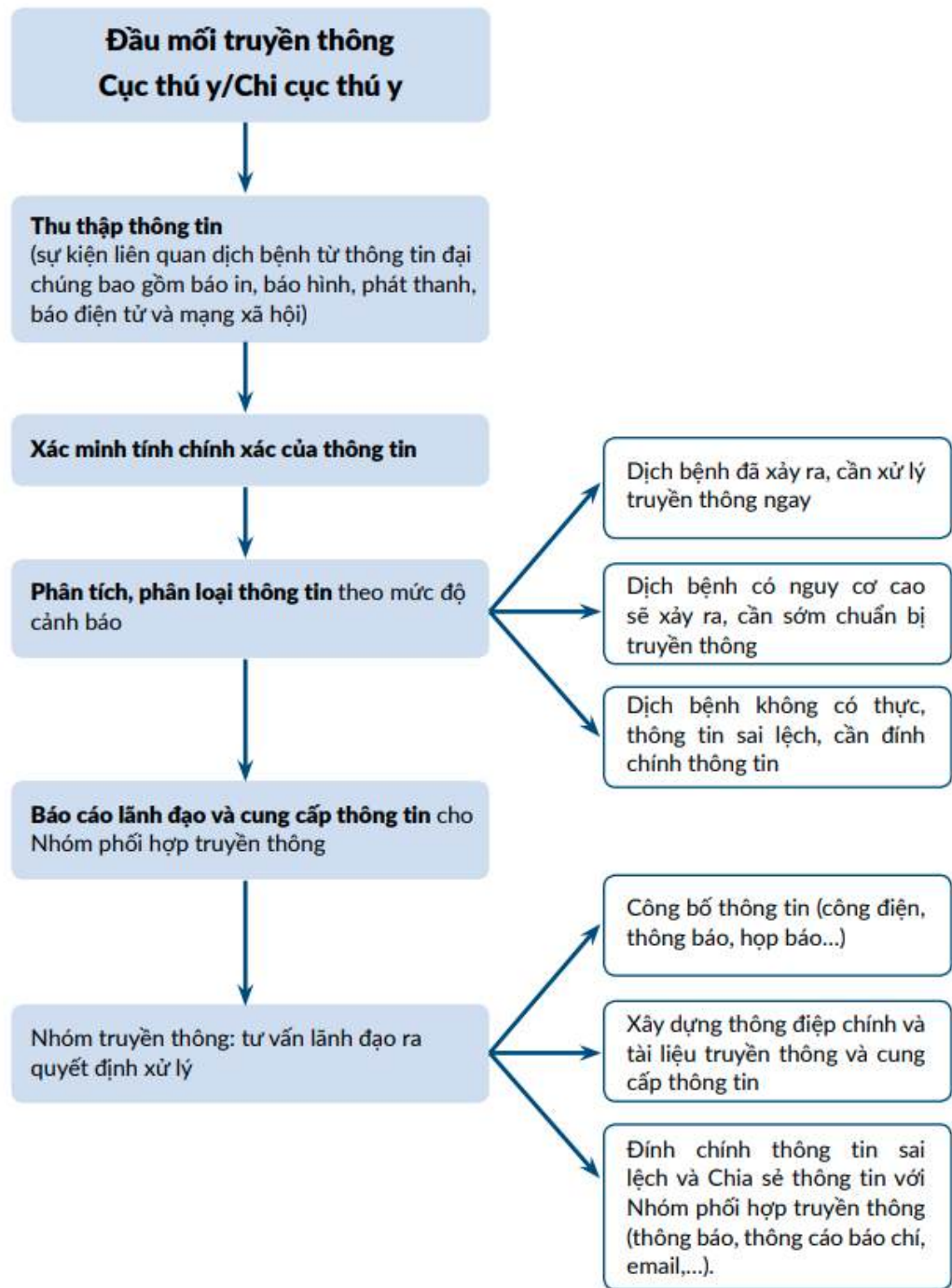
Người phụ trách truyền thông ở mỗi cấp

Tóm tắt quy trình thu thập và phản hồi thông tin từ cộng đồng

Xuất hiện các thông tin trong cộng đồng/trên các phương tiện thông tin đại chúng, mạng xã hội và các đầu mối khác về nguy cơ hoặc có dịch bệnh động vật

Quy trình thực hiện theo dõi và xử lý thông tin trên các phương tiện thông tin đại chúng

XÂY DỰNG,
HOÀN THIỆN
VÀ CHIA SẺ
THÔNG TIN,
THÔNG ĐIỆP
TRUYỀN
THÔNG

Quy trình thực hiện chia sẻ thông tin, thông điệp theo diễn biến dịch bệnh

Hình thức	Nội dung công việc	Diễn biến dịch bệnh			
		Xuất hiện bệnh và có nguy cơ thành dịch	Công bố có dịch trên động vật	Dịch lan nhanh và gây ảnh hưởng nặng nề	Công bố hết dịch trên động vật
Cung cấp thông tin tới Nhóm cơ quan, tổ chức phối hợp truyền thông (Hướng dẫn 1.2)	<ul style="list-style-type: none"> Chuẩn bị nội dung thông tin Gửi thông tin theo đường công văn, thư điện tử, ... Tổ chức họp 	Thường xuyên hàng tháng	Thường xuyên hàng tuần	Thường xuyên hàng tuần/hàng ngày	Thường xuyên hàng quý
Họp báo	<ul style="list-style-type: none"> Chuẩn bị nội dung thông tin Chuẩn bị, phát hành Thông cáo báo chí 		Thực hiện khi có đủ điều kiện công bố có dịch	Thực hiện khi cần thiết	Thực hiện khi có đủ điều kiện công bố hết dịch
Truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng, trang mạng xã hội có uy tín tới người chăn nuôi và cộng đồng	<ul style="list-style-type: none"> Xây dựng thông điệp truyền thông Xây dựng tài liệu truyền thông Điều chỉnh thông điệp khi cần thiết để phù hợp với tính chất của dịch bệnh 	Thực hiện thường xuyên tại những nơi có nguy cơ phát sinh dịch bệnh	Thực hiện thường xuyên, liên tục trong suốt thời gian có dịch	Thực hiện liên tục và tăng tần suất trong ngày/tuần	Duy trì thực hiện trong quý tiếp theo

Hướng dẫn xây dựng thông cáo báo chí

Chịu trách nhiệm soạn thảo

- Lãnh đạo và chuyên viên của Cục Thú y, bao gồm các phòng chuyên môn nghiệp vụ thú y và Phòng HTQT-Truyền thông;
- Lãnh đạo và chuyên viên của Chi cục thú y/Chăn nuôi và Thú y

Chịu trách nhiệm phê duyệt

- Lãnh đạo Cục Thú y
- Lãnh đạo Chi cục thú y/Chăn nuôi và Thú y

Thực hiện thông cáo báo chí

Phối hợp thực hiện:

- Chuyên viên của các phòng chuyên môn nghiệp vụ thú y liên quan công tác phòng chống dịch bệnh động vật;
- Chuyên viên của Cơ quan quản lý CITES liên quan công tác phòng chống dịch bệnh từ động vật hoang dã gây nuôi;
- Chuyên viên của Chi cục thú y/Chăn nuôi và Thú y;
- Chuyên viên các lĩnh vực chăn nuôi, quản lý chất lượng nông sản, khuyến nông cấp tỉnh;
- Chuyên viên của Chi cục Kiểm lâm tỉnh.

Thực hiện thông cáo báo chí

Chịu trách nhiệm phê duyệt:

- Lãnh đạo Cục Thú y
- Lãnh đạo Chi cục thú y/Chăn nuôi và Thú y.

Thời gian/tần suất phát hành thông cáo báo chí:

- Khi dịch bắt đầu: công bố dịch lần đầu
- Khi dịch đang diễn biến: tùy tính chất và mức độ nghiêm trọng của dịch
- Khi dịch kết thúc: công bố hết dịch.

Hình thức thông cáo báo chí:

- Dạng in ấn, phát tới địa chỉ các cơ quan thông tin đại chúng;
- Dạng file định dạng pdf, gửi theo địa chỉ email của các cơ quan thông tin đại chúng.

Thời hạn phê duyệt: Muộn nhất 3 giờ trước khi phát hành.

Nơi nhận: Phân phát thông cáo báo chí tới các cơ quan báo chí liên quan

Đánh giá truyền thông trong thời gian có dịch

Mục đích: nhận định tác động của truyền thông, mức độ nhận thức và hành động tham gia phòng chống dịch bệnh của các cấp, các ngành và của cộng đồng; xác định những thay đổi cần thiết về chiến lược truyền thông và phương pháp truyền thông, những điều chỉnh cần thiết về quy định, quy trình quản lý truyền thông và cung cấp thông tin về dịch bệnh đáp ứng diễn biến của dịch bệnh.

Chịu trách nhiệm:

- Cấp trung ương: Cục Thú y
- Cấp tỉnh: Cơ quan quản lý chuyên ngành thú y cấp tỉnh

Thời điểm đánh giá:

- Khi dịch bệnh chuyển giai đoạn, lan nhanh;
- Khi có sự lây truyền bệnh giữa động vật và người;
- Khi có nhiều tin đồn, không kiểm soát được thông tin liên quan dịch bệnh và hậu quả từ dịch bệnh.

Đánh giá truyền thông trong thời gian có dịch

Các tiêu chí đánh giá:

- Nhận thức và hành động tham gia phòng chống dịch của các cơ quan, tổ chức phối hợp: danh sách, số lượng cơ quan, tổ chức tham gia vào phòng chống dịch và số người tham gia của mỗi cơ quan, tổ chức đó.
- Nhận thức và hành động tham gia truyền thông về phòng chống dịch của các cơ quan, tổ chức phối hợp: danh sách, số lượng cơ quan, tổ chức tham gia truyền thông và số người tham gia của mỗi cơ quan, tổ chức đó.
- Số lượng quy định được ban hành.
- Số lượng thông tin được cung cấp.
- Số lượng thông tin được bổ sung, đính chính.
- Mức độ người chăn nuôi/người dân được hỗ trợ, hướng dẫn khi có dịch

Đánh giá truyền thông trong thời gian có dịch

Phương pháp đánh giá:

- Thu thập các số liệu từ hồ sơ, sổ sách, báo cáo.
- Theo dõi các hoạt động của các phương tiện truyền thông đại chúng (*đài truyền hình, đài tiếng nói, báo in, báo mạng*) và truyền thông trên mạng xã hội (*Youtube, Zalo, Facebook...*).
- Nghiên cứu trường hợp
- Các hình thức đánh giá nhanh gồm Thảo luận nhóm (*với mạng lưới thú y*); Phỏng vấn sâu (*với cán bộ truyền thông, cán bộ thú y*) và Phỏng vấn sâu với đại diện các nhóm đối tượng bị ảnh hưởng của dịch bệnh.
- Quan sát điểm (*ở nơi công cộng, nơi bị ảnh hưởng bởi dịch bệnh*).

Đánh giá truyền thông sau khi hết dịch

Mục đích: Xác định tính hiệu quả của truyền thông đối với việc kiểm soát dịch, rút ra bài học kinh nghiệm về truyền thông.

Chịu trách nhiệm:

- Cấp trung ương: Cục Thú y
- Cấp tỉnh: Cơ quan quản lý chuyên ngành thú y cấp tỉnh

Thời điểm đánh giá: Sau khi công bố hết dịch ở động vật trong vòng 1 tháng.

Các tiêu chí đánh giá:

- Số lượng thông tin được cung cấp trong khi có dịch.
- Số lượng quyết định được ban hành trong khi có dịch.
- Số lượng thông tin bổ sung, đính chính trong khi có dịch.
- Mức độ tham gia chỉ đạo phòng chống dịch của các cấp lãnh đạo.
- Mức độ tham gia truyền thông và tham gia phòng chống dịch bệnh của các cơ quan, ban ngành phối hợp.
- Mức độ người dân được hỗ trợ, hướng dẫn phòng chống dịch.
- Sự thay đổi hành vi phòng chống dịch bệnh của người dân/người chăn nuôi

Tập huấn truyền thông

1. Tổ chức tập huấn khi chưa có dịch

Mục tiêu

- Cung cấp kiến thức cơ bản về dịch bệnh trên động vật và dịch bệnh lây truyền từ động vật sang người cho người chăn nuôi và các nhóm phối hợp truyền thông: Nguyên nhân gây bệnh, các hành vi nguy cơ lây lan bệnh và lây truyền sang người chăn nuôi, đường lây truyền, biểu hiện của bệnh ở động vật và ở người, các biện pháp phòng bệnh cho vật nuôi và cho người chăn nuôi.
- Nâng cao kiến thức và năng lực truyền thông cho đội ngũ tham gia ứng phó với tình huống dịch bệnh xảy ra.

Chịu trách nhiệm

- Cấp trung ương: Cục thú y
- Cấp tỉnh: Chi cục thú y/Chăn nuôi và Thú y

Tập huấn truyền thông

Đơn vị/cá nhân phối hợp: Các chuyên gia truyền thông, các chuyên gia chăn nuôi thú y, các chuyên gia y tế trong và ngoài nước.

Thời điểm tiến hành: Khi chưa có dịch.

Xác định nhu cầu tập huấn:

- Kiến thức cơ bản về dịch bệnh và các biện pháp phòng chống dịch bệnh ở động vật.
- Kỹ năng thu thập thông tin liên quan đến dịch bệnh.
- Phương thức chia sẻ thông tin và cách phối hợp với cơ quan truyền thông.
- Phương pháp và kỹ năng truyền thông.

Tập huấn truyền thông

Nội dung tập huấn

- Tập huấn kiến thức cơ bản về dịch bệnh và các biện pháp phòng lây lan dịch bệnh, kiểm soát dịch bệnh.
- Tập huấn về phương pháp & kỹ năng truyền thông.
- Tập huấn cho báo chí về phối hợp đưa tin và hướng dẫn cộng đồng phòng chống dịch.

Đối tượng tập huấn:

- Cán bộ thú y cấp xã và cộng tác viên
- Cán bộ quản lý nông nghiệp
- Cán bộ y tế
- Cán bộ quản lý truyền thông các cấp, bao gồm đội ngũ người phát ngôn
- Các phóng viên, biên tập viên
- Các cán bộ truyền thông của các tổ chức đoàn thể xã hội được huy động tham gia truyền thông phòng chống dịch bệnh

Tập huấn truyền thông

2. Tổ chức tập huấn và diễn tập truyền thông về phòng chống dịch bệnh ở động vật khi có dịch

Mục tiêu: Nâng cao kiến thức và kỹ năng truyền thông cho từng nhóm cán bộ chuyên trách thực hiện nhiệm vụ truyền thông phòng chống dịch bệnh.

Đơn vị chịu trách nhiệm:

- Cấp trung ương: Cục thú y
- Cấp tỉnh: Chi cục thú y/Chăn nuôi và Thú y

Đơn vị/cá nhân phối hợp:

- Các phòng chuyên môn nghiệp vụ thú y của Cục thú y
- Chi cục thú y/Chăn nuôi và Thú y
- Các chuyên gia truyền thông, các chuyên gia chăn nuôi-thú y, các chuyên gia y tế về bệnh truyền nhiễm trong nước và quốc tế.

Thời điểm tiến hành: Khi dịch bệnh bắt đầu và tăng nhanh, lan rộng

Tập huấn truyền thông

Xác định nhu cầu tập huấn, đào tạo.
Rà soát kỹ năng của mạng lưới cán bộ
thứ y để xây dựng kế hoạch tập huấn
nâng cao các kỹ năng gồm:

- Kỹ năng xử lý và ra quyết định giải quyết khủng hoảng thông tin.
- Kỹ năng thu thập và xử lý thông tin.
- Kỹ năng báo cáo và cung cấp thông tin.
- Kỹ năng xây dựng thông điệp và phát triển tài liệu truyền thông.
- Kỹ năng viết thông cáo báo chí, kỹ năng làm việc với báo chí.
- Phương pháp và kỹ năng đánh giá truyền thông.

Tập huấn truyền thông

Các nội dung tập huấn:

- Tập huấn nâng cao và cập nhật về dịch bệnh, về phương pháp kiểm soát, xử lý dịch bệnh ở động vật cho cán bộ thú y và cho phóng viên báo chí.
- Tập huấn kiến thức và kỹ năng về phương pháp cùng tham gia cho cán bộ thú y làm truyền thông trong các cơ quan quản lý chuyên ngành thú y.
- Diễn tập truyền thông tại bàn và tại thực địa theo các tình huống giả định dịch bệnh ở động vật cho các cán bộ thú y làm công tác truyền thông.
- Tập huấn nâng cao cho các cán bộ thú y: Kỹ năng thu thập thông tin liên quan đến dịch bệnh, chia sẻ thông tin, phối hợp với cơ quan truyền thông, Phương pháp và kỹ năng truyền thông
- Tập huấn phương pháp & kỹ năng đánh giá truyền thông cho cán bộ quản lý truyền thông trong các cơ quan quản lý chuyên ngành thú y.

Tập huấn truyền thông

Đối tượng tập huấn

- Cán bộ thú y cấp xã.
- Cán bộ thú y cấp huyện.
- Cán bộ y tế.
- Cán bộ quản lý truyền thông các cấp, bao gồm đội ngũ người phát ngôn.
- Các phóng viên, biên tập viên

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN